

VWS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode: 11:45 uur d.d. 16 juni – 11:30 uur d.d. 17 juni

5.1.2e

Directie Communicatie

Vragen? Mail naar

5.1.2e

@minvws.nl

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders overleden aan Covid-19 Nederlanders ziek door Covid-19 	<ul style="list-style-type: none"> Familie en vrienden van getroffen LHV Nederlanders waarvan hun vaccinatie niet is geregistreerd 	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen publiek Politici

Samenvatting en karakterisering van de berichtgeving

- Media berichten al de hele week over de 'naderende versoepelronde' (NU.nl) waar de aandacht gisteren en vandaag ligt op het "naderende einde van de mondkapjesplicht (AD) en het versoepelen van het thuiswerkadvies. Volgens de 'Haagse bronnen en 'ingewijden' zou je een mondkapje niet meer hoeven dragen als 1,5 meter gewaarborgd kan worden en ook de 'kantoorruimte' zou weer mogen. De Telegraaf wijt de versnelling van versoepelingen aan het 'razende priktempo'. Tenslotte stelt Trouw dat het kabinet het weer 'aandurft' om te versoepelen, omdat het aantal besmettingen en ziekenhuisopnames al een aantal weken 'rap' naar beneden gaat. Wel vindt de krant het opvallend dat het aantal besmettingen en opnames nog wel een stuk hoger ligt dan vorig jaar zomer toen het kabinet minder vergaand versoepelde. Onder het algemeen publiek vinden veel mensen het goed nieuws dat de mondkapjesplicht mogelijk verdwijnt, maar er zijn ook mensen die dit spannend vinden. Zij wachten liever nog even totdat echt iedereen gevaccineerd is. LNAZ-voorzitter Ernst Kuipers zegt bij NPO Radio 1 dat hij het zich kan voorstellen dat de mondkapjesplicht in het OV en in bijvoorbeeld supermarkten voorlopig nog blijft. Wel denkt Kuipers dat als we de 1,5 meter in acht houden en we geen handen meer schudden, de kans groot is dat de ziekenhuisopnames uitblijven. Desalniettemin sluit hij een 4^e coronagolf niet uit.
- De aandacht voor de vaccinatieregistratie blijft aanhouden. Zo stelt AD vanochtend dat 1,8 miljoen prikken die door de GGD, huisartsen en zorginstellingen zijn gezet nog niet zijn geregistreerd. Omdat Nederlanders hun vaccinatiegegevens per 1 juli nodig hebben voor het vaccinatiepaspoort, leidt dit tot veel vragen. Mensen die hun prik bij de GGD hebben gehaald hoeven zich volgens een GGD-woordvoerder echter geen zorgen te maken, omdat het bewijs dat iemand is gevaccineerd uit de GGD-database komt, waar de prikken sowieso zijn geregistreerd. Volgens het AD kan het wel spannend worden voor mensen die hun prik bij de huisartsen en zorginstellingen hebben gehaald. Huisartsen en zorginstellingen kunnen 'hopelijk over een week' via een speciaal webportaal een vaccinatiebewijs voor deze gevaccineerden opvragen. De LHV hoopt dat zo weinig mogelijk mensen van deze noodroute gebruik hoeven te maken, omdat het "niet de bedoeling is dat straks iedereen de huisarts benadert," aldus een LHV-woordvoerder.
- Uit onderzoek van Nieuwsuur blijkt dat de quarantaineplicht 'allesbehalve waterdicht' lijkt. Zo blijkt uit controles van de GGD dat vliegtuigmaatschappijen niet goed controleren of iemand de juiste papieren bij zich heeft. Daarnaast wordt er door de ANWB bij belcontroles niet actief gevraagd of iemand zich wel aan de quarantaineplicht houdt. Marco Gonzales van de ANWB stelt dat je nooit kunt weten of iemand wel echt thuiszit, maar dat er bijvoorbeeld wel wordt gelet op opvallende omgevingsgeluiden. Daarnaast blijkt dat 30% de telefoon helemaal niet opneemt. De ANWB en GGD erkennen dan ook dat het systeem niet waterdicht is, maar volgens hen is dit wel het hoogst haalbare met de huidige regels. Kamerleden Jan Paternotte (D66) en Peter Kwint (SP) reageren op Twitter dat het onderzoek nog maar eens aantoonde dat de quarantaineplicht 'zo lek als een mandje is'.

SISOS (Slachtoffers – Identiteiten – Schade – Oorzaken – Scenario's)

- x

Informatiebehoefte

- ANP meldt dat circa 1,1 miljoen prikken die door de GGD zijn gezet nog niet zijn geregistreerd in de database van het RIVM. GGD GHOR Nederland meldt dat de verdraging geen gevolgen heeft voor het verkrijgen van een vaccinatiepaspoort omdat het vaccinatiebewijs uit de GGD-database komt. Een GGD-woordvoerder stelt dat er veel bezorgde telefoontjes binnenkomen, maar dat de bezorgdheid nergens voor nodig is. De woordvoerder roept mensen dan ook op om niet meer te bellen.
- Uit onderzoek van de Universiteit Wageningen blijkt dat een groot deel van de Nederlandse huishoudens anders is gaan eten tijdens de coronapandemie. De veranderingen schieten twee kanten op. De één eet aanzienlijk bewuster; de andere eet juist flink ongezonder. Het ongezonder eten is volgens onderzoeker Marleen Onwezen voornamelijk terug te zien bij jongeren en kwetsbaren groepen. "Denk aan mensen met lagere inkomens, mensen die toch al last hadden van obesitas of een slechtere mentale gezondheid. Dat is zorgelijk." Stichting Angst en Dwang Fobie meldt dat mensen met een ernstige angststoornis hun coronavaccinatie vaak mislopen
- Stichting Angst en Dwang Fobie meldt dat mensen met een ernstige angststoornis hun coronavaccinatie vaak mislopen doordat ze vanwege hun prikangst, smetangst of angst voor corona niet naar een priklocatie durven te gaan.
- De Gezondheidsraad meldt dat het nog niet kan zeggen wanneer het advies over het vaccineren van gezonde kinderen tot 18 jaar zal verschijnen. "We zijn ons bewust van de snelheid van de vaccinatiecampagne. Tegelijk is een zorgvuldige weging van nut en risico belangrijk. Dat proces is nog niet klaar," aldus een woordvoerder van de Gezondheidsraad.

- Uit nieuwe berekeningen van Britse onderzoekers blijkt dat het 'seizoenseffect' van corona groter is dan men tot dusver aannam. Zo is het effect van de zomer ongeveer net zo groot als de sluiting van de scholen en universiteiten.
- De ANVR gaat goedkopere coronatesten aanbieden aan reizigers. De branchevereniging meent echter dat de testen gratis zouden moeten zijn.
- Het vaccin van fabrikant CureVac is in de laatste proef voor 47% effectief gebleken. Daarmee voldoet het vaccin niet aan de geëiste criteria en komt de levering van de vaccins mogelijk in gevaar.
- [Trouw](#) beantwoordt drie vragen over de schade die 'ongehoorzame en feestende jongeren' zouden kunnen aanrichten. 1. Hoe besmettelijk is de deltavariant? 2. Hoe ziek worden mensen ervan? 3. In welke mate beschermen de vaccins?
- Via de social mediakanalen van VWS en minister De Jonge willen mensen graag weten waar ze aan toe zijn voordat ze op zomervakantie gaan. De meest gestelde vragen zijn: moet ik mij nog laten testen met 1 of 2 vaccinaties? Moet ik nog in quarantaine? Waar kan ik zo'n test laten doen voordat ik op vakantie ga? Accepteren alle landen maar één vaccinatie na een coronabesmetting?
- Via de social mediakanalen van VWS vraagt men welk vaccin je krijgt als je als 1e prik AstraZeneca hebt gekregen?
- Via de social mediakanalen van minister De Jonge vragen mensen zich af wanneer kinderen zonder medische indicatie gevaccineerd worden?

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

- -

Betekenisgeving

- **Stichting Angst en Dwang Fobie** roept minister De Jonge op om mee te denken aan een oplossing om mensen met een ernstige angststoornis te laten vaccineren. Volgens de organisatie zou een oplossing kunnen zijn dat deze groep mensen met 'prikbusje' thuis worden bezocht en gevaccineerd.
- Volgens **wiskundige Jan Kulveit (Universiteit Oxford)** wordt er onvoldoende rekening gehouden met de seizoensgebondenheid van het virus en kan dit leiden tot ernstige beleidsfouten of te 'rooskleurige' vooruitzichten. **Hoofdmodelleur bij het RIVM Jacco Wallinga** zegt niet ongerust te zijn dat het RIVM de zaak verkeerd inschat. Hij ziet in de uitkomst van het Britse onderzoek vooral een bevestiging van wat we in Nederland ook constateren.
- **Huisarts Danka Stuijver** stelt dat ook huisartsen en hun personeel met fysieke en mentale klachten kampen. "De combinatie van zorg aan covidpatiënten, de afschaling van zorg in de ziekenhuizen en het zwalkende, niet aan patiënten uit te leggen vaccinatiebeleid, heeft zijn tol geëist," aldus Stuijver. Daarnaast maakt zij zich ook zorgen over de uitstroom van personeel naar de vaccinatiestraten. Zo moet er volgens Stuijver samen met belangenbehartigers en zorgverzekeraars actief worden gezocht naar mogelijkheden om de eerstelijnszorg draaiende te houden. Komt er geen oplossing dan is de kans volgens Stuijver groot dat huisartsen langdurig gaan uitvallen. "Met alle gevolgen van dien voor patiënten en de complete gezondheidszorg die staat en valt met beschikbare huisartsenzorg."

Vaccinatiecampagne

- Volgens NRC waren het niet de vaccinleveringen die de vaccinatiecampagne in het begin tegenhielden, maar kwam dit door "een slechte voorbereiding, tal van inschattingfouten en beleidskeuzes". Zo had Nederland de praktische voorbereidingen niet klaar om afgelopen december al te beginnen met prikken, zorgde de twee prikstoppen met AstraZeneca ervoor dat 'tienduizenden' afspraken opnieuw moesten worden ingepland en werd het vertrouwen in het vaccin geschaard waardoor een deel van de 60-plussers het vaccin niet meer kwamen halen. Ten slotte kreeg een 'groot aantal groepen' vanaf het begin van de campagne voorrang waardoor de 'vaccinatiepuzzel' steeds opnieuw moest worden gelegd en de uitvoering 'bureaucratisch en complex' werd. De krant concludeert dat ondanks het hoge priktempo de campagne ook nu niet helemaal volgens planning loopt. Door de achterliggende vaccinleveringen en het schrappen van de Janssen- en AstraZeneca-vaccins wordt het doel van ruim twee miljoen prikken per dag 'nooit bereikt'. Al lijkt het volgens de krant vooralsnog wel haalbaar om voor september iedereen een tweede prik te geven.
- **GGD GHOR Nederland-voorzitter André Rouvoet** vindt dat de vaccinatiebereidheid nog verder omhoog moet. "We zitten nu ongeveer op 80-85%, maar dan houd je toch nog een substantieel deel over dat geen prik heeft gehad." Om de vaccinatiebereidheid omhoog te krijgen kunnen prikbusen volgens Rouvoet ook door Vinex-wijken gaan rijden "waar jongeren minder happig zijn om zich te laten vaccineren."
- **Voorzitter van de Nederlandse Vereniging van Kindergeneeskunde Károly Illy** meent dat gezonde tieners voorlopig niet moeten worden ingeënt. Dit zou volgens Illy alleen moeten als te weinig volwassenen zich laten vaccineren waardoor groepsimmunitet niet binnen een paar maanden wordt bereikt. "Je neemt als tiener de Covidprik alleen voor de vaccinatiegraad, niet voor jezelf." Daarnaast is het onderzoek waarop de EMA heeft besloten vaccins toe te laten voor tieners volgens Illy nog te beperkt.
- In [De Telegraaf](#) een reportage waar mensen stellen te twijfelen over de tweede prik na 'nare' bijwerkingen als gevolg van de eerste prik. Volgens de geïnterviewden moeten burgers beter geïnformeerd worden over de mogelijke bijwerkingen van de vaccins. "Nu staat het er wel: kans op hoofdpijn, koorts, vermoeidheid, maar er is feitelijk weinig aandacht voor. En de huisartsen weten het ook allemaal niet. Dat voedt de onzekerheid bij het publiek."

Vaccinatiepaspoort en reizen

- AD stelt dat de problemen met de vaccinatieregistratie blijven aanhouden. Zo zijn 1,8 miljoen prikken die door de GGD, huisartsen en zorginstellingen zijn gezet nog niet geregistreerd. Omdat Nederlanders hun vaccinatiegegevens per 1 juli nodig hebben leidt dit tot veel vragen. Volgens de krant hoeven mensen die hun prik bij de GGD hebben gehaald niet te vrezen, maar kan het echter wel spannend worden voor mensen die hun prik bij de huisartsen en zorginstellingen hebben gehaald. Zo kunnen huisartsen en zorginstellingen 'hopelijk over een week' via een speciaal webportaal een vaccinatiebewijs voor deze gevaccineerden opvragen. De LHV hoopt dat zo weinig mogelijk mensen van deze noodroute gebruik hoeven te maken. "De alternatieve oplossing is echt voor uitzonderingen, zoals mensen die hun gegevens niet met het RIVM delen. Het is niet de bedoeling dat straks iedereen de huisarts benadert," aldus een LHV-woordvoerder.
- Uit onderzoek van Nieuwsuur blijkt dat de quarantaineplicht 'allesbehalve waterdicht' lijkt. Zo blijkt dat de vliegtuigmaatschappijen niet goed controleren of iemand de juiste papieren bij zich heeft. De GGD treft zo bij controles op Schiphol per week 45 tot 46 'afwijkingen'. "Dat is op zich niet veel, maar het kan wel aanleiding genoeg zijn om de vliegtuigmaatschappijen erop te wijzen dat ze er beter op moeten letten," aldus **Jelle Buijtendijk van GGD Kennemerland**. Daarnaast wordt er volgens Nieuwsuur door de ANWB bij belcontroles niet actief gevraagd of iemand zich wel aan de quarantaineplicht houdt. **Marco Gonzales van de ANWB** stelt dat je nooit kunt weten of iemand wel echt thuiszit, maar dat er bijvoorbeeld wel wordt gelet op opvallende omgevingsgeluiden. Daarnaast blijkt dat 30% de telefoon helemaal niet opneemt. Gonzales en Buijtendijk erkennen dan ook dat het systeem niet waterdicht is, maar volgens hen is dit wel het hoogst haalbare met de huidige regels.
- Het Nieuwsuur onderzoek kan rekenen op reacties uit de politiek. Zo stelt **D66-Kamerlid Jan Paternotte** op Twitter dat dit onderstreept dat het opheffen van alle vliegverboden een gok was: "In plaats van eerst kijken of quarantaine effectief is werden meteen de lijnen weer opengezet. Terwijl het OMT adviseerde dat alleen te doen bij 'strikte handhaving' en in overleg met buurlanden." **SP-Kamerlid Peter Kwint** stelt op Twitter: "Maar weer een reactie gevraagd aan hugodejonge. Want de quarantaineplicht is zo lek als een mandje. En dat kunnen we er met de opkomst van diverse varianten echt niet bij hebben."
- **LNAZ-voorzitter Ernst Kuipers** zegt bij NPO Radio 1 wat 'zorgelijk' te kijken naar de ontwikkelingen in de zomer waarbij reizigers mogelijk nieuwe varianten mee naar huis nemen. Zijn advies blijft: monitoren en testen bij terugkomst.
- Uit een representatieve peiling van Hart van Nederland, onder ruim 2.600 respondenten, blijkt dat twee derde van de Nederlanders het niet duidelijk vindt welke corona-documenten nodig zijn voor een vakantie binnen Europa. Voor een groot deel is dat reden genoeg om deze zomer in Nederland te blijven.

Commentaar op versoepelingen mondkapjesplicht en thuiswerkadvies

- Media berichten al de hele week over de 'naderende versoepelronde' (NU.nl) waar het kabinet vrijdag over zou gaan besluiten, waarbij de aandacht gisteren en vandaag ligt op het "naderende einde van de mondkapjesplicht (AD) en het versoepelen van het thuiswerkadvies. Waar je 1,5 meter afstand kan houden zou je volgens de 'Haagse bronnen en 'ingewijden' niet meer een mondkapje hoeven dragen en ook de 'kantoortuin' zou weer mogen mits je de afstand in acht kunt nemen. De Telegraaf wijt de versnelling van versoepelingen aan het 'razende priktempo'. Tenslotte stelt Trouw dat het kabinet het weer 'aandurft' om te versoepelen, omdat het aantal besmettingen en ziekenhuisopnames al een aantal weken 'rap' naar beneden gaan. Wel vindt de krant het opvallend dat het aantal besmettingen en opnames nog wel een stuk hoger ligt dan vorig jaar zomer toen het kabinet minder vergaand versoepelde.
- Het AD meldt dat de bevolking nu al de regels 'laat varen', wat o.a. te zien is aan het aantal overtredingen van de mondkapjesplicht in het OV en in de winkels. De krant haalt daarnaast het onderzoek van het RIVM aan waaruit blijkt dat minder dan de helft van de mensen zich bij klachten nog laat testen en dat het draagvlak voor en de naleving van veel andere maatregelen daalt.
- **LNAZ-voorzitter Ernst Kuipers** zegt bij NPO Radio 1 een 4^e coronagolf niet uit te sluiten, met daarbij een mogelijke griepgolf in het najaar. Kuipers denkt dat als we de 1,5 meter in acht blijven nemen en niet meer handen schudden de kans groot is dat ziekenhuisopnames uitblijven. Volgens hem gaat het virus niet meer weg. Over de mondkapjesplicht zegt Kuipers dat hij het zich kan voorstellen dat deze maatregel in het OV en in bijvoorbeeld supermarkten voorlopig nog blijft.
- **Adviseur crisisbeheersing Gert-Jan Ludden** waarschuwt dat niet dezelfde fout moet worden gemaakt als vorig jaar toen het versneld versoepelen een 'cruciale misstap' bleek. Zo is het volgens Ludden ook dit jaar goed mogelijk dat de situatie in september weer verslechtert en er een vierde golf komt. Ludden stelt dat we op dat scenario voorbereid moeten zijn en Den Haag in de zomermaanden dus 'waakzaam en dienstbaar' moet blijven.
- **Voorzitter Brancheorganisatie OV-NL Pedro Peters** zegt dat er steeds meer discussies ontstaan met klanten die al gevaccineerd zijn, of om andere redenen het nut van mondkapjes niet zien. **Voorzitter InRetail Jan Meerman** en supermarktorganisatie CBL pleiten voor een snelle afschaffing van de mondkapjesplicht in winkels.
- Een woordvoerder van **werkegeversorganisatie VNO-NCW** verwacht niet dat alle werknemers weer op kantoor gaan werken. "Het ligt meer voor de hand dat bedrijven eerst groepen werknemers naar kantoor laten komen."
- Via de social mediakanalen van VWS uiten mensen hun zorgen over de deltavariant. Daar betrekken ze de mogelijke versoepelingen van mondkapjes bij. Veel mensen vinden het goed nieuws dat de mondkapjesplicht mogelijk verdwijnt, maar er zijn ook mensen die dit spannend vinden. Zij wachten liever nog even totdat echt iedereen gevaccineerd is.